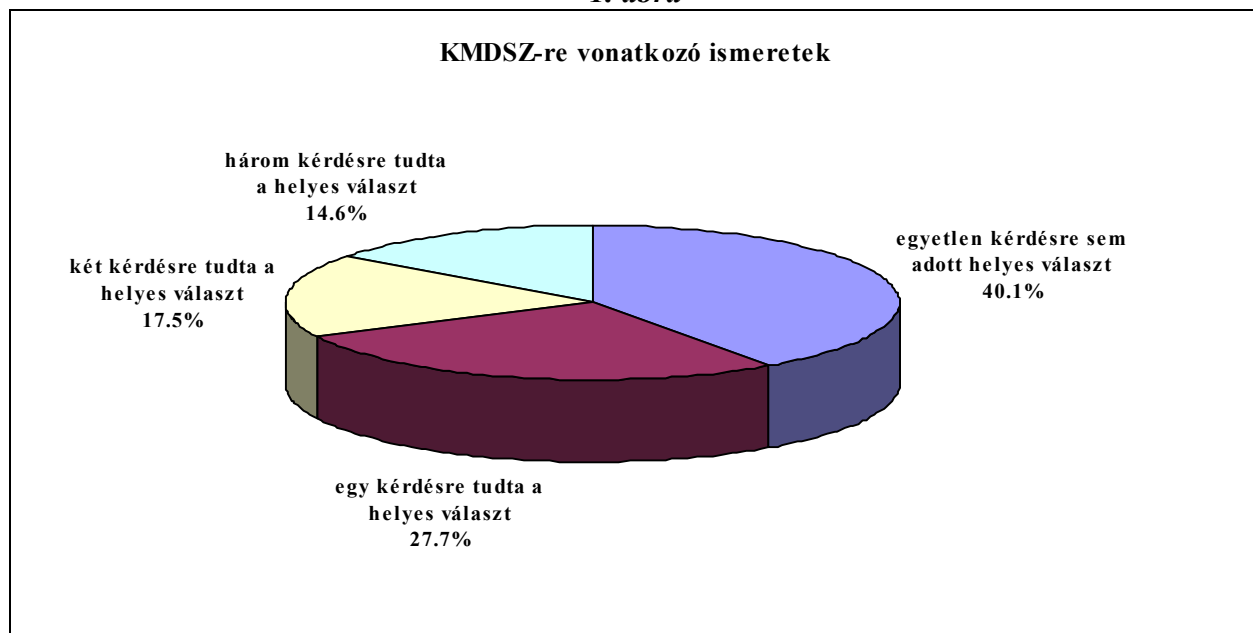

A KMDSZ és a kolozsvári magyar diákság

A KMDSZ öndefiníció szerint a kolozsvári magyar diákság érdekképviseletére és „összefogására” született. Elviekben önszerveződés - potenciális holdudvara minden Kolozsváron tanuló magyar diák. E legitimációs bázis alapján ugyanakkor különböző kívülről jövő erőforrásokat összpontosít, amelyek újraelosztása egy „központi mag/magma” kompetenciája. A séma (részben a külső erőforrások jellege, részben a legitimáció kizárólagossága miatt) monolit - nincs (hely) Kolozsváron még egy magyar diákszövetség(nek) - a KMDSZ, mint szervezet és név a maga helyén monopolhelyzetben van, hasonlóan több más romániai magyar civil szerveződéshez. A szervezet által megcélzott populáció mérete miatt kialakul a kint-bent (diákok-KMDSzesek) megkülönböztetés - a szervezeti politika, illetve az erőforrás-elosztás a „diákság” által nem ellenőrizhető közvetlenül. Ebben a megközelítésben érdekessé válnak azok a módzatok, amelyeken keresztül a KMDSZ procedurális értelemben vett demokratikus működése megvalósul. Kérdőívünkben két kérdésben az ezekkel kapcsolatos ismeretekre is rákérdeztünk: nevezetesen, hogy a reszpondens meg tudja-e mondani a legutóbbi KMDSZ elnökválasztás időpontját illetve meg tudja-e nevezni az akkor megválasztott KMDSZ elnököt. Az alábbi grafikonok a két kérdésre adott válaszok százalékos megoszlását szemléltetik:

Amint az látható az elnökválasztás időpontjára 35, a KMDSZ elnök kilétére vonatkozó kérdésre 25% a helyes válaszok aránya. A nem-válaszokat szintén ismerethiányként értékelhetjük.

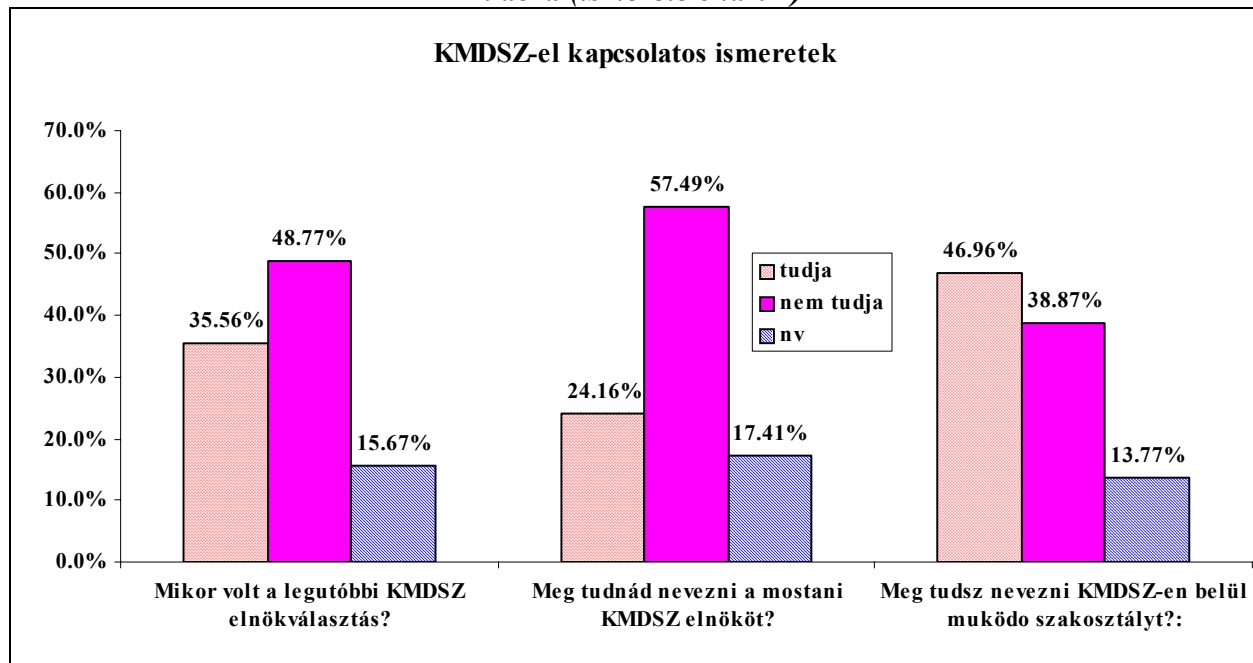
1. ábra

A fentebb említett két ismeretkérdésre való helyes válaszadás a KMDSZ tevékenységének rendszeres nyomon követését feltételezi, különösen egy olyan időszakban, amikor állandó szerkezeti átalakulásoknak, vezetőcseréknek lehetünk tanúi. A szakosztályokra (ld. 3. ábra 3. oszlop) való rákérdezés a struktúraváltással és az embercserékkel szemben viszont egy relatíve állandó ismeretet vizsgál, ennek ellenére 39% volt azoknak az aránya, akik nem tudtak egyetlen KMDSZ-szakosztályt sem megnevezni, további 14% pedig nem válaszolt a kérdésre. Ebből arra következtethetünk, hogy a KMDSZ tevékenységéről való tájékoztatás illetve tájékozódás

hiányosságai nem annyira az információáramoltatás gyorsaságán, hanem sokkal inkább az információterjesztés médiumainak kiterjedtségén múlnak: létezik egy igen széles diákréteg, akihez a KMDSZ-re vonatkozó információanyag egyáltalán nem jut el. Amint az alábbi ábra¹ mutatja, a „tájékozatlan” diákok aránya 40%-ra tehető.

2. ábra (ismereté chart 4)

Aprólékosabban megvizsgálva a KMDSZ-t tekintve „tájékozatlan” eseteket, egy nagyon fontos közös jellemzőre bukkantunk. Szignifikáns összefüggés mutatkozik a tájékozottság és a tanulmányi forma között: a tájékozottak körében felülreprezentáltak azoknak a száma, akik fizetési helyen vannak, ugyanakkor a tájékozatlanok eloszlása évfolyamok szerint egyelőre mondató.² Függetlenül attól, hogy mi van az összefüggés mögött (a KMDSZ-el szembeni érdektelenség a fizetési helyeken tanuló diákok körében vagy a rossz a információáramoltatás irányukba a KMDSZ részéről-feltehetőleg mindkettő) a KMDSZ-nek, aki a kolozsvári magyar diákok érdekképviseleti szervének deklarálja magát s ez tevékenységének legitimációs alapot ad, az elkövetkezendőkben jobban kell figyelnie a fizetési helyeken tanuló diákokkal való kapcsolattartásra.

További kérdés kívánta mérni a KMDSZ szolgáltatásaival szemben – bulik, nyári egyetem, részképzés, TDK, iroda működtetése, információterjesztés általában, idei Diáknapiak, Perspektíva, Campus, Odipusz filmklub - tanúsított elégedettség mértékét. A Q56 kérdés egy 4-es fokozatú folytonos skála segítségével (ahol az értékek 1 elégedett, 2 részben elégedett, 3 részben elégedett, 4 elégedetlen állapotoknak felelt meg). A következő eredményeket kaptuk.

A O Táblázat tartalmazza a KMDSZ szolgáltatások toplistáját a számított átlagértékek függvényében. Minél kisebb az átlagérték, annál nagyobb az illető szolgáltatással szemben

¹ A 2. ábra az ismeretkérdések alapján összevont szintetikus mutató eredményeit tartalmazza (0 értéket kapott az az eset, amely egyetlen kérdésre sem, 3-at aki mindhárom kérdésre tudott válaszolni).

² Nem érvényes tehát az a hipotézis, miszerint a fizetési helyen tanulók e tekintetben azért felülreprezentáltak mert nagyrészüket első- ill. másodéves

tanúsított megelégedés (illetve minél nagyobb az átlagérték, annál kisebb a megelégedettség mértéke).

A kapott válaszok elemzése nyomán kijelenthetjük: a kolozsvári BBTE magyar anyanyelvű diákjai igazán csak a bulik illetve a Perspektívával szemben megelégedettek. Az első esetben a 4,95-ös átlag, a 2 medián (a részben elégedett item osztja két egyenlő részre a válaszadók halmazát) illetve a 2 módusz (a legtöbb válasz a részben elégedett), míg a második – Perspektíva – esetben a 5,49 átlag, szintén 2 medián és 1 módusz azt jelzi, hogy ezekkel a szolgáltatásokkal a diákság megelégedettségének a mértéke viszonylag nagy. A szolgáltatások közül a bulik és a Perspektíva által alkotott csomag a legjobban helyezett a toplistán és egy klusztert alkot.

A következő csomag a szolgáltatások közül, amely egy önálló klusztert alkot, az az információterjesztés általában. A 9,95 átlag a harmadik helyre rangsorolja ezt a szolgáltatást, de mindenképpen meg kell jegyezni, hogy ennek a kluszternek a távolsága az előzőtől viszonylag nagy, erre utal a 3 medián illetve az 5 módusz (a diákok 34 százaléka nem tud róla semmit, azonban a akik rendelkeznek véleménnyel azok 43,6 százaléka elégedett és részben elégedett).

A többi szolgáltatás egy másik különálló klusztert alkot, nagy távolságra az előző kettőtől: a diákok ezekkel a szolgáltatásokkal szemben elégedetlenek illetve (keverten) nem tudnak róluk. A vélekedés ezirányban homogén, vagyis mindenik szolgáltatással szemben elmarasztaló a vélemény; talán az iroda működtetésének az „ázsioja” valamivel jobb a kluszter átlagánál, illetve a részképzés rosszabb annál, ami azzal magyarázható, hogy akik ismerik a KMDSZ-t azok kapcsolatba is kerültek az irodával (jártak ott, látták stb.), míg részképzésben viszonylag kevesen részesültek, továbbá a részképzés a nagyobb évesek számára hozzáférhető, akik határozottabb véleménnyel rendelkeznek.

Táblázat Nr. 0. A KMDSZ szolgáltatásairól való vélekedések (átlagértékek, medián, módusz, és standard eltérések)

Nr. Crt.	Szolgáltatások	Átlag	Medián	Módusz	Std. Deviation
1.	<i>Bulik</i>	4,95	2	2	15,75
2.	<i>Perspektíva</i>	5,49	2	1	16,44
3.	<u>Információterjesztés általában</u>	<u>6,91</u>	<u>3</u>	<u>5</u>	<u>18,70</u>
4.	Iroda működtetése	9,95	5	5	23,78
5.	Oedipusz filmklub	11,21	5	5	25,71
6.	Campus	11,31	5	5	25,95
7.	Az idei Diáknapok	11,44	5	5	25,63
8.	Nyári egyetem(ek)	11,65	5	5	25,53
9.	TDK	12,16	5	5	43,91
10.	Részképzés	13,15	5	5	27,37

A KMDSZ által nyújtott szolgáltatásokkal szemben tanúsított megelégedettség mértékével szemben továbbá megállapíthatjuk, hogy a diákság összetétele ezzel a kérdéssel szemben homogénnek minősíthető, ami azt jelenti tulajdonképpen, hogy az általában megelégedettek és elégedetlenek csoportjai között az összetétel tekintetében nincsenek lényeges különbségek. Külön elemeztük a megelégedettek csoportjának a szerkezetét, kompozícióját

illetve az elégedetlenek csoportjának a szerkezetét, összetételét, és köztük nem lehetett megállapítani lényeges különbségeket, vagyis szignifikáns összefüggést (és korrelációt) a diákok valamilyen sajátos profilja és a megelégedettség mértéke között. A két csoport lényegében azonos jellemzőkkel bír. Például a megelégedett modális diák robotképe az következőképpen rajzolható meg: alsóéves, házinéni nélküli kintlakásban lakik ötdomagával, és havi 700 ezer és 1 millió lejből gazdálkodik, magyar tagozaton tanul. De az elégedetlenek profilja is ugyanaz. Ami differenciáltan kijelenthető mégis az, hogy az évfolyam növekedésével a megelégedettség csökken (a nem tudom válaszok aránya szintén) és az elvárások mértéke növekszik, illetve fokozatos hangsúlyeltolódás figyelhető meg szabadidős természetű tevékenységek irányából a szakmai, professzionális természetű szolgáltatások irányába. Tehát a nagyobb évesek más szolgáltatást várnak el mind az alsóbb évesek és ezek természete is más. Míg a kisebbek inkább szórakozni akarnak, addig a nagyobbak karrierjük érdekében várnak el szolgáltatásokat a KMDSZ-től. Tehát nem az általában vett megelégedettség tekintetében van eltérés az évfolyam változó szerint elkülönített csoportok közt, hanem az elvárt szolgáltatás tárgyában: mást vár el egy kisebb mint egy nagyobb éves, de hasonlóan állítódnak be, fejeznek ki véleményt ezekkel szemben.

A homogenitás az attitűdök tekintetében markáns, de mindenképpen meg kell jegyezni, kifejezett a vélemény nem ugyanazokkal a szolgáltatásokkal szemben ugyanolyan intenzív: a kisebbek a bulikkal szemben elégedettek/elégedetlenek, a nagyobbak a szakmai, professzionális, ügyintézés célzó szolgáltatásokkal szemben elégedettek/elégedetlenek.

A fedőnévként Civil Kurázsni-nak nevezett szociológia felmérés a kolozsvári magyar diákok viszonyát kívánta feltérképezni (leírni és magyarázni) a civil társadalommal szemben. A kutatás hipotézisei között az is szerepelt, hogy ezt a viszonyt meghatározza az állampolgári kultúra állapota és asszimilálásának a mértéke, az ún. Civic culture állapota.

A közéleti (és szervezeti) szereplést a polgári részvétel technológiáján és dologi eszközein kívül – különféle ismeretek és tudások, a szervezeti eszközök használatáról szóló tudások és ismeretek, illetve nem utolsó sorban ezen eszközök hozzáférhetősége és tényleges használatuk, különféle médiumok – szükséges az aktor részéről egy narratíva, (egy történet, egy egyéni szinten értelmezett indoklás, ok, motiváció) arra, hogy mi a szervezettel szemben támasztott elvárásrendszer. Egy tulajdonképpeni válasz arra a kérdésre, hogy MIÉRT lépjek kapcsolatba, legyek tag, tevékenykedjek egy szervezetbe. Jelen esetben a KMDSZ-ben. Kell egy elképzelés, egy vízió arra vonatkozóan, hogy miért is kapcsolódik az egyén a szervezethez (Hammer, 1993,7). A válasz arra is felel, hogy mi az elvárása a szervezettel szemben, mi az egyén személyes haszna a szervezeti keretben történő cselekvés nyomán.

Minden KMDSZ-hez hasonló szervezet, NGO, elvben egyszerre több elsődleges funkciót vállalhat fel: adományozás és adománygyűjtés, humán szolgáltatás, önszegélyezés, közösségformálás, érdekközvetítés, érdekvédelem. Ezeket a funkciókat bármely NGO felvállalhatja (fel is vállalja) még abban az esetben is, ha a funkciók tekintetében helyenként átfedés van az állammal, az üzleti szektorra, a háztartással.

A Q57 kérdéssel arra kívántunk pontos választ kapni miben áll a kolozsvári BBTE magyar anyanyelvű diákjainak a narratívája a KMDSZ feladatairól, milyen az a vízió, amely a KMDSZ funkcióiról kialakult a diákságban, illetve milyen funkciók betöltését várják el: magyarul mit tartanak a közhasznúságának a tartalmaként.

Módszertanilag hét itemet fogalmaztunk meg, amelyek lehetséges válaszok lehetnek erre a fentebb vázolt kérdésre, előzetes interjúk, fókuszcsoportos megbeszélések nyomán. Így jutottunk el a következő kijelentések megfogalmazásáig, amelyek lefedni látszanak a KMDSZ lehetséges funkcióit, közhasznúságának a komplex tartalmát: *A diákok érdekeit érvényesítse a meglévő egyetemi rendszer keretében, Gondoskodjon a diákok találkozásáról és együttlétükről, Ösztöndíj-támogatásokat szerezzen a magyar diákok számára, Vállalja fel a magyar nyelvű oktatás önállóodásért való küzdelmet, Hasznos ismeretekkel segítse a diákok szakmai előmenetelét, Szociális juttatásokat adjon a rászoruló diákoknak, Ápolja a magyar tudományos személyiségek emlékét, Nv.*

Az itemek lefedik a szabadidős, szakmai, közösségi-szimbolikus, egyetemépítő szerepköröket, funkciókat. Az első, legfontosabbnak, és második választás százalékos megoszlását a Táblázat 1 és Táblázat 2 tartalmazza.

Táblázat Nr. 1. A KMDSZ feladatai a BBTE magyar anyanyelvű diákjainak a véleményei szerint *Első opció*

<i>Nr. Crt.</i>	<i>Opció</i>	<i>Százalék (%)</i>
1.	A diákok érdekeit érvényesítse a meglévő egyetemi rendszer keretében	33,06
2.	Gondoskodjon a diákok találkozásáról és együttlétükről	24,93
3.	Ösztöndíj-támogatásokat szerezzen a magyar diákok számára	16,40
4.	Vállalja fel a magyar nyelvű oktatás önállóodásért való küzdelmet	10,98
5.	Hasznos ismeretekkel segítse a diákok szakmai előmenetelét	10,84
6.	Szociális juttatásokat adjon a rászoruló diákoknak	2,30
7.	Ápolja a magyar tudományos személyiségek emlékét	0,68
8.	Nv	0,81

Táblázat Nr. 2. A KMDSZ feladatai a BBTE magyar anyanyelvű diákjainak a véleményei szerint *Második opció*

<i>Nr. Crt.</i>	<i>Opció</i>	<i>Százalék (%)</i>
1.	Ösztöndíj-támogatásokat szerezzen a magyar diákok számára	24,70
2.	Hasznos ismeretekkel segítse a diákok szakmai előmenetelét	18,76
3.	A diákok érdekeit érvényesítse a meglévő egyetemi rendszer keretében	17,81
4.	Gondoskodjon a diákok találkozásáról és együttlétükről	15,65
5.	Szociális juttatásokat adjon a rászoruló diákoknak	11,34
6.	Vállalja fel a magyar nyelvű oktatás önállóodásért való küzdelmet	9,18
7.	Ápolja a magyar tudományos személyiségek emlékét	1,62
8.	Nv	0,94

Mivel két kívánt feladatot kellett a válaszadóknak választaniuk, fontossági sorrendben, a két válasznak egy szintetikus összegzését kellett adnunk. Módszertanilag az a konvenciót fogadtuk el, hogy az első válasz kétszer fontosabb (kétszer többet nyom a latban), mint a második

választás. Így az összegzett pontértékek alapján a következő kívánt feladatranszor alakult ki., amit a Táblázat 3 tartalmaz.

Megállapítható, hogy a Diákok a KMDSZ legfontosabb feladatának az érdekképviselőt kérdését tartják, ezt követi az az igény, hogy megfelelő keretet biztosítson a személyes kapcsolatháló kialakítására. A 620 pontérték azt jelzi: a diákok a KMDSZ-t saját érdekeit, céljaik eléréséhez szükséges eszközként definiálják. Az összes választások 28,2 százaléka magas arány. A második helyen a személyes kapcsolatok kialakításának a feladata szintén fontos elvárás (a ponteloszlások alapján ez a két feladat tekinthető a leglényegesebbnek), ami arra utal, hogy a KMDSZ-szel szemben támasztott funkcióelvárások nyomán a KMDSZ-nek egyszerre több (de legalább az előző két) szervezeti elvnek megfelelően kell működnie: az egyetem fele – kifele a környezet irányába - mint érdekérvényesítő eszköz, a tagok fele – befele, a rendszer irányába – mint foglalkoztató, szolgáltató szervezet. A harmadik helyezett külföldi ösztöndíj-támogatás szerzésének az igénye megerősíti az érdekérvényesítés igényét, és a legfontosabb kluszter harmadik eleme. A negyedik helyezett funkció kapcsolódik az előző kluszterhez, de nem eleme annak, inkább alkot önálló klusztert, ami kapcsolatban van az előzővel. Ez a státus azzal magyarázható, hogy a szellemi gyarapodás és a szakmai előmenetel az egyéni feladat: a diákok disztिंगváltak válaszaik során – nemcsak ezen esetben, hanem máshol is- az egyéni és szervezeti szint között. Ezt inkább sorolják elsősorban a személyes kompetenciába, mint a szervezet illetékességi körébe.

A harmadik – nagyon „lemaradt” – kluszterben talán az egyetem önállósodásának az elősegítése szerez nagyobb támogatottságot, a többi fajsúlya csekély.

Táblázat Nr. 3. A KMDSZ feladatai a BBTE magyar anyanyelvű diákjainak a véleményei szerint

Nr. Crt.	Opció	Pontérték(P)	P/2198* 100 (%)
1.	A diákok érdekeit érvényesítse a meglévő egyetemi rendszer keretében	620 p.	28,2
2.	Gondoskodjon a diákok találkozásáról és együttlétükről	484 p.	22,02
3.	Ösztöndíj-támogatásokat szerezzen a magyar diákok számára	425 p.	19,35
4.	Hasznos ismeretekkel segítse a diákok szakmai előmenetelét	299 p.	13,6
5.	Vállalja fel a magyar nyelvű oktatás önállósodásért való küzdelmet	230 p.	10,46
6.	Szociális juttatásokat adjon a rászoruló diákoknak	118 p.	5,36
7.	Ápolja a magyar tudományos személyiségek emlékét	22 p.	1,01
			100

A pontérték a két választás fontosság szerint összevont mutatója ($P = X1 * 2 + X2$)
Összes pontérték 2198.

A funkcióopciók évfolyamok szerinti megoszlását a Táblázat 4 jeleníti meg.

Táblázat Nr. 4. A KMDSZ feladatai a BBTE magyar anyanyelvű diákjainak a véleményei szerint a tanulmányi évek megoszlásában

Nr. Crt.	Opció	Első év (P)	Másod év (P)	Harmad év (P)	Negyed év (P)
1.	A diákok érdekeit érvényesítse a meglévő egyetemi rendszer keretében	197	194	112	97
2.	Gondoskodjon a diákok találkozásáról és együttlétekről	175	138	81	54
3.	Ösztöndíj-támogatásokat szerezzen a magyar diákok számára	135	123	81	64
4.	Hasznos ismeretekkel segítse a diákok szakmai előmenetelét	115	72	63	37
5.	Vállalja fel a magyar nyelvű oktatás önállóodásért való küzdelmet	92	50	39	39
6.	Szociális juttatásokat adjon a rászoruló diákoknak	37	40	17	13
7.	Ápolja a magyar tudományos személyiségek emlékét	8	8	3	3

Milyen következtetéseket vonhatunk le a fentebb bemutatottakból?

1. A KMDSZ egyszerre több szervezeti el szerint kell működnie, amely az érdekérvényesítést és a tagság szabadidős foglalkoztatását kell kifejeznie
2. A KMDSZ meg kell erősítse mind formális érdekérvényesítő szerepét a BBTE irányában - elsősorban a Kari Tanácsok KMDSZ tag képviselőin keresztül -, mind pedig szolgáltatói jellegű funkcióit, különféle humán szolgáltatások nyújtásával
3. Ki kell alakítani egy optimális keretet az egyén közösségi aktivitásához, amely rendszerezi, összegzi, felerősíti és artikulálja a KMDSZ és a környezete - itt az kemény adatok szerint mindenekelőtt a BBTE jelenik meg a legfontosabb környezeti elemnek – felé transzformálva a diákok érdekeit. Lásd legfontosabb problémák eredményei.
4. Mivel megállapítható egy nagyon markáns ún. segítő funkció – a szabadidős tevékenységek felkarolása – az érdekérvényesítő funkció mellett a **funkciót** (a faladatot) el kell különíteni a **szerepkörtől** (az aktív tagoktól), mert a kettő nem azonos. Magyarán nem csak azt kell tenni, amit az aktív tagok maguktól tesznek. Ennek érdekében ki kell alakítani egy
5. Rendszert, amely a következőkből állna:
  - a. A szervezet tevékenységével kapcsolatos feladatok és információk rendszere
  - b. Információs és kommunikációs rendszer vertikális, vezetési szintek közötti és horizontális, azonos szinteken illetve a tagsággal, amelynek azt kell célozza, hogy minden érintetthez mind a szervezeten belül, mind a szervezeten kívül a megfelelő tartalmú és mennyiségű információ jusson el, mert a jelenlegi állapotban túl magas azok száma, akik nemigen vagy alig hallottak valamit a KMDSZ-ről általában.
  - c. Értékelési és felelősségi rendszer amely integrált és folyamatos kellene legyen
6. tudomásul kell venni, hogy tagok nagy része az érdek mellett a kliens szerepében jelenik meg